

Quickscan naar de mogelijke aanwezigheid van Conventionele Explosieven langs de N235 en N247

Projectnummer: 1011GPR2761

In opdracht van:

Ingenieursbureau Witteveen+Bos
T.a.v. dhr. S.W.P. Nysten MSc.
Postbus 233
7400 AE Deventer
Tel: 0570 697173
E-mail: S.Nysten@witteveenbos.nl
Website: www.witteveenbos.nl

Adviseur:

T&A Survey BV
Postbus 20670
1001 NR AMSTERDAM
Tel: 020 6651368
Internet: www.ta-survey.nl

Datum rapportage en versie:

7 december 2011

Auteur:

Drs. H. Molenaar

Projectleider:

De heer M. van Gennip

T&A Survey BV

Dynamostraat 48 – 1014 BK Amsterdam - T: 020 6651368 - F: 020 6685486
Bedrijvenpark Twente 305 - 7602 KL Almelo - T: 0546 578422
info@ta-survey.nl - www.ta-survey.nl

Inhoudsopgave	pagina
1 Inleiding en onderzoeksdoel	2
2 Quickscan	3
2.1 Algemeen	3
2.2 Onderzoeksgebied	3
2.3 Literatuur- en archiefonderzoek	3
2.4 Historisch overzicht	3
2.4.1 Historisch overzicht onderzoeksgebied.....	3
2.4.2 Resultaten onderzoek T&A Archief & diverse internetbronnen	3
2.4.3 Nederlands Instituut voor Oorlogsdocumentatie (NIOD) te Amsterdam.....	5
2.4.4 Koninklijke Bibliotheek te Den Haag.....	5
3 Conclusie en aanbeveling quickscan	6
4 Betrouwbaarheid.....	7

Bijlage 1 Overzichtskaart onderzoeksgebied

1 Inleiding en onderzoeksdoel

Ingenieursbureau Witteveen+Bos gevestigd te Deventer ("opdrachtgever") heeft T&A Survey BV ("T&A") op 7 november 2011 opdracht verleend voor het uitvoeren van een quickscan naar de aanwezigheid van Conventionele Explosieven langs de N235 en N247, gemeenten Amsterdam, Waterland en Landsmeer.

Achtergrond

In het kader van het project *Bereikbaarheid Waterland en het meerjarenprogramma infrastructuur (PMI)* ter verbetering van de veiligheid en doorstroming op de wegen N235 en N247 zullen in de toekomst grondroerende werkzaamheden plaatsvinden.

Onderzoeksdoel

Doel van een quickscan is het geven van inzicht in de noodzaak aangaande de uitvoering van een historisch vooronderzoek (probleeminventarisatie en probleemanalyse).

In deze rapportage worden de resultaten van het onderzoek behandeld.

2 Quickscan

2.1 Algemeen

Het mogelijk voorkomen van explosieven in de ondergrond houdt over het algemeen in Nederland verband met oorlogshandelingen gedurende WOII. Voorbeelden hiervan zijn bombardementen (zowel geallieerde als Duitse), gevechten (meidagen 1940, bevrijding 1944-1945), verdedigingswerken (mijnenvelden) en dumpingen (verborgen voor vijand, achterlaten van munitie bij overgave of terugtrekking).

Bij een quickscan wordt een beperkt aantal historische gegevens verzameld. Van te voren dient het onderzoeksgebied duidelijk omschreven te zijn. Het verzamelen van historische gegevens wordt gedaan aan de hand van archieven.

2.2 Onderzoeksgebied

Het onderzoeksgebied betreft een tracé van ca 10 km meter langs de N235 en N247.

2.3 Literatuur- en archiefonderzoek

Voor de quickscan zijn de volgende archieven en literatuur geraadpleegd:

- T&A archief
- World War II allied aircraft crashes in the Netherlands, <http://ww2.texlaweb.nl/>
- Nederlands Instituut voor Oorlogsdocumentatie (NIOD) te Amsterdam
- Koninklijke Bibliotheek te Den Haag

2.4 Historisch overzicht

2.4.1 Historisch overzicht onderzoeksgebied

Meidagen 1940

Er zijn in de literatuur geen aanwijzingen gevonden voor oorlogshandelingen in en nabij het onderzoeksgebied in de meidagen van 1940.

1944-1945

Verspreid over de gemeente Waterland stortten enkele vliegtuigen neer. Verder bleef de omgeving van het onderzoeksgebied redelijk verschoond van oorlogshandelingen of oorlogsschade door bombardementen.

Bevrijding april 1945

Waterland werd vrij nadat de Duitse militairen capituleerden op 5 mei 1945. De Canadezen waren de eerste geallieerden die het gebied binnenwandelden.

2.4.2 Resultaten onderzoek T&A Archief & diverse internetbronnen

In het T&A archief bevindt zich informatie uit vele bronnen. Hoewel aangegeven kan worden wat de originele bron is geweest, is dit geen garantie dat het gehele archief is onderzocht met betrekking tot het huidige onderzoeksgebied.

Gemeentearchief Ipendam

Het gemeentearchief van Ipendam meldt de vondst van verschillende "niet explodierte Granaten der Flakartillerie und einige nicht entbrannte Fosforflaschen" in juli 1943.

Waterlands archief

In de Provinciale Noord-Hollandse Courant¹ van 9 oktober 1940 staat dat in de nacht van 7 op 8 oktober 1940 in de gemeente Broek in Waterland 'er niet minder dan 25' bommen neerkwamen.

De volgende passages komen uit het betreffende krantenbericht:

'Op het terrein rond de boerderij aan den Peereboomweg werden binnen een afstand van 40 meter van het in brand staande gebouw vanuit het vliegtuig talrijke bommen geworpen.' Vervolgens staat er: *'Op andere plaatsen vielen nog tien bommen. Nabij de boerderij van de heer v.d. Boezem aan den Jaagweg kwam er een in het land terecht en twee op den rijweg.'* [...] *'Het verkeer over den Jaagweg tusschen Monnikendam en Broek en Waterland was eenigen tijd gestremd. De overige bommen vielen aan weerszijden van de trambaan in de vaart en op het weiland. Het gevolg was, dat het zand op een bepaalde plaats, circa 500 meter van Broek in Waterland, onder de rails weggezogen werd.'*

De locaties van de bominslagen zijn niet heel exact te bepalen, maar aan de hand van de informatie uit het krantenbericht kan een indicatieve locatie worden aangewezen. De locatie ligt in ieder geval tussen Broek in Waterland en Monnickendam, ongeveer 500 meter van Broek in Waterland. Over de vliegtuigen die de bommen afwierpen zijn geen verdere details bekend dan dat het Britse vliegtuigen waren. Tijdens diezelfde nacht werden ook op Amsterdam-Noord bommen afgeworpen met aanzienlijke schade tot gevolg. Die luchtaanvallen werden uitgevoerd door grote bommenwerpers.

Gemeentearchief Amsterdam

Bommenlijst Amsterdam:

- 1940 10 12 Noord-Hollandskanaal (bei Kreidenmuhle)
..... K 00.203
- 1941 10 14 NoordHollandskanaal (bij krijtmolen)
..... K 00.203

Luchtfoto's

Er zijn verschillende luchtfoto's van het onderzoekgebied tussen Schouw en Broek in Waterland. Op deze foto's zijn geen gevolgen van oorlogshandelingen zichtbaar, anders dan geïnundeerde weilanden aan het einde van de oorlog aan beide zijden van de N247 tussen het Schouw en Broek in Waterland.

EODD

Er zijn verschillende EODD vondsten gerapporteerd, welke mogelijk betrekking hebben op het onderzoeksgebied:

WO num	Cat	Locatie	Vondst	Plaats/gemeente
20002120	C	Langs de N247		Monnickendam/Waterland
20040363	C	Broekermeerdijk 9		Waterland

Overzicht bombardementen en vliegtuigcrashes

16-08-41	Bombers Command. Noot. Ook vielen er bommen op het vliegveld Twente, de S155 bij Landsmeer en de S168 bij Westbroek.	1
16-09-41	Bomber Command. Nacht. AD's. Eén vliegtuig elk aanvallen op de haven van Amsterdam [...]. Noot. Die nacht vielen bommen op [...] en de installatie bij Landsmeer-Uitdam een soort namaak-Schellingwoude.	1
29-09-41	Om 07.42 uur kwam een Wellington IC (T2879) neer bij Beekstraat 258, Landsmeer.	3
16-5-41	AD841 'PL-Q' In the Monnickendam polder near Ilpendam...	Texlaweb.nl

¹ Voorpagina van de *Provinciale Noord-Hollandse Courant* jrg 93, nummer 51 van woensdag 9 oktober 1940 (Waterlandsarchief, Purmerend)

2.4.3 Nederlands Instituut voor Oorlogsdocumentatie (NIOD) te Amsterdam

In het NOID zijn geen relevante stukken aangetroffen.

2.4.4 Koninklijke Bibliotheek te Den Haag

In de KB zijn geen relevante stukken aangetroffen.

3 Conclusie en aanbeveling quickscan

De quickscan heeft feiten opgeleverd die wijzen op oorlogshandelingen in het onderzoeksgebied. De noodzaak voor het uitvoeren van een historisch vooronderzoek is daarom aanwezig.

Het is onwaarschijnlijk dat de explosieenvondst van 1943 in Ilpendam en het neergestorte vliegtuig nabij Landsmeer zich binnen het onderzoeksgebied bevinden. Het historisch vooronderzoek kan zich daardoor beperken tot N247 binnen de gemeente Waterland.

4 Betrouwbaarheid

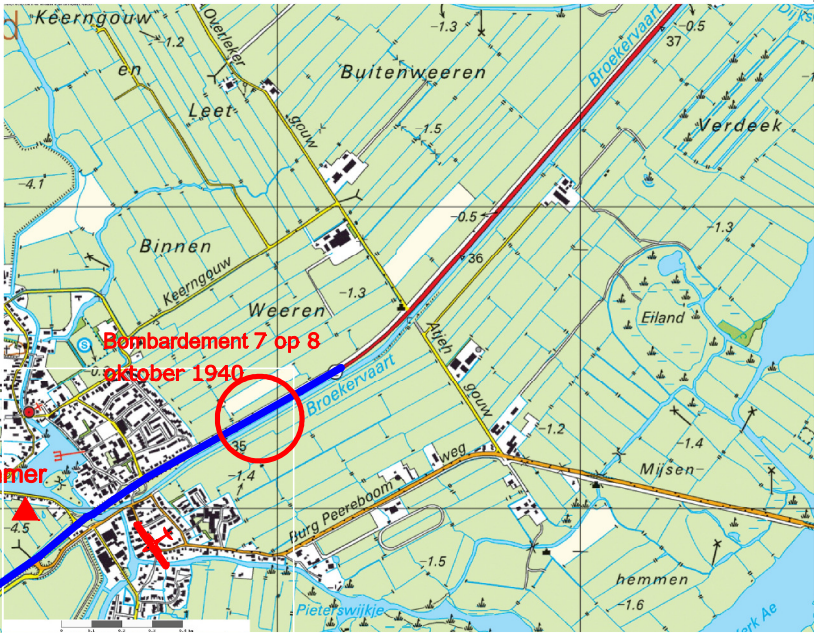
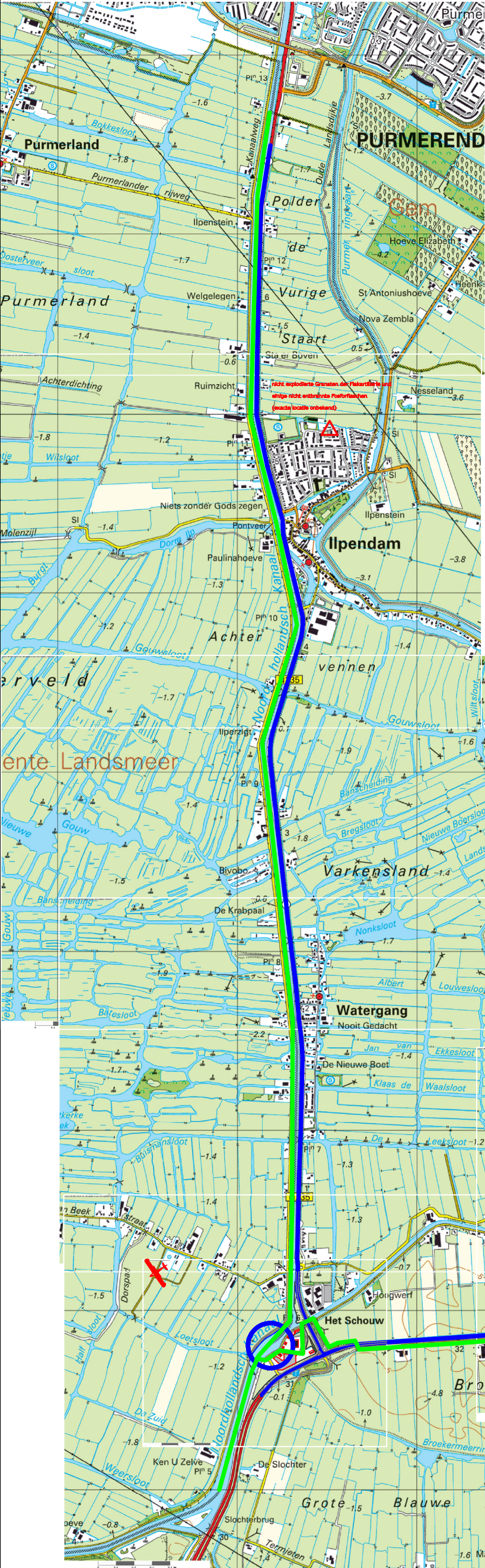
De quickscan, behandeld in deze rapportage, is op zorgvuldige wijze uitgevoerd volgens algemeen gebruikelijke inzichten en methoden. Middels een ISO-9001:2000 en VCA** gecertificeerd kwaliteitssysteem waarborgt T&A de kwaliteit van haar diensten.

De quickscan is niet volgens de beoordelingsrichtlijn "Opsporen Conventionele Explosieven" BRL-OCE uitgevoerd.

T&A streeft naar een zo groot mogelijke representativiteit van het onderzoek. Een quickscan is echter gebaseerd op een (relatief) beperkt archiefonderzoek. Zodoende blijft het mogelijk dat relevante informatie niet wordt achterhaald.

T&A acht zich niet aansprakelijk voor de schade die mogelijk voortvloeit uit het gebruik van haar onderzoeksresultaten.

Bijlage 1 Overzichtskaart

—○— Onderzoeksgebied

Neergestort vliegtuig

Explosievondst, exacte locatie onbekend.

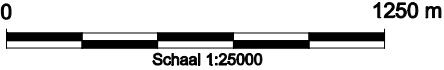

Explosievondst

Bombardement 7 op 8 oktober 1940

— Gemeentegrens

T&A Survey BV
Dynamostraat 48
Postbus 20670
1001 NR Amsterdam
Telefoon: 020-6651368
Fax: 020-6685486
E-mail: info@ta-survey.nl
Internet: www.ta-survey.nl

Project: Quickscan N235 en N247

Bijlage:	Overzicht resultaat		
Opdrachtgever:	Ingenieursbureau Witteveen+Bos	Formaat:	A3
Schaal:	1:25.000	Projectnummer:	1011GPR2761
Tekenaar:	HM	Datum:	6-12-2011